

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne izjemni nedelje in praznike. // Inzerati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.-, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Osnovni pogoji za sklenitev miru

LONDON, 5. oktobra. br. V tukajšnjih dobro poučenih krogih izjavljajo, da je sedaj mednarodni položaj dodobra razčiščen. Manever z mirovnimi ponudbami in pogajanj, ki naj bi sankcionirale nemške osvojitve na Poljskem, je propadel. Anglija in Francija sta točno opredelili svoje stališče in jasno precizirali svoje vojne cilje in pogoje, pod katerimi je mogoče sklenitev miru.

Chamberlainov govor v spodnji zbornici, včerajšnji govor lorda Halifaxa v gornji zbornici in Daladierov govor v odboru za zunanje zadeve so razblinili sleherni dvom o neumnosti odločnosti Anglije in Francije, da nadaljujejo vojno do končne zmage. Vsi trije vodilni državniki so poudarili, da Anglija in Francija nista šli v vojno iz kakšnih sebičnih namenov in zgolj zaradi Poljske, marveč smatrajo to vojno kot borbo za zmago pravice in svobode vseh narodov. Dokler ta cilj ne bo dosežen, tako dolgo ne more biti govora o kakih mirovnih pogajanjih.

Spricho tega nedvoumnega stališča je sedaj tudi Italija odklonila vsako posredovanje in ne misli podvzeti nikake iniciative, marveč bo še nadalje vztrajala na svojem dosedanjem stališču nevtralnosti, pripravljena braniti in čuvati le svoje lastne interese.

Mirovni pogoji Anglije in Francije

Dokler Evropi ne bo zagotovljen trajen mir, pravica in svoboda, se bo vojna nadaljevala

London, 5. okt. br. O Chamberlainovem govoru je dnevnik »Times« objavil uvodnik, v katerem takoj spočetka ugotavlja, naj Hitler nikar ne misli, da bo mogel s svojimi mirovnimi ponudbami Veliko Britanijo in Francijo odvrniti od njunega vojne cilja. Zapadni velesili sta pripravljene prevzeti sleherni odgovornost za nadaljevanje vojne, ker je to vojna za pravično stvar. Chamberlain ima na razpolago obsežno gradivo, da lahko v vprašanju vojne odgovornosti položi vse karte na mizo in postavi čelaga moža. Velika Britanija in Francija sta bili od vsega početka miroljubni. Seje zadnja nečuvna prekršitev mednarodnega prava, napad na Poljsko ju je pripravila do odločitve, da je treba takim nasilnim dejanjem enkrat za vselej napraviti konec.

Anglija in Francija sta pripravljene sprejeti vsako mirovno ponudbo, toda le pod naslednjimi pogoji:

1. V Nemčiji mora priti na krmilo re-

žim, ki bo užival zaupanje vse mednarodne javnosti.

2. Poljska se mora obnoviti v celotnem obsegu in stanju, kakršno je bilo pred 1. septembrom.

3. Obnoviti se mora samostojnost in neodvisnost češkoslovaške republike, kakor je bilo to sklenjena na monakovski konferenci.

4. Nemčija mora plačati odškodnino in poravnati vso škodo, ki je bila povzročena posameznim evropskim narodom in državam zaradi nemške politike. To velja tudi glede povračila stroškov za mobilizacijske ukrepe nevtralnih držav, ki so bile k temu prisiljene zaradi čuvanja nevtralnosti.

5. V vsej Evropi se mora zagotoviti trajen mir, ki bo zavarovan pred slehernim ogroženjem s katerekoli strani. Dokler ti pogoji niso izpolnjeni, tako dolgo bosta Anglija in Francija nadaljevali vojno.

Zavladati mora zopet zakonitost in pravica

Velik govor lorda Halifaxa v gornji zbornici o stališču Anglije in Francije

London, 5. okt. AA. (Reuter) Na včerajšnji seji gornje zbornice je imel zunanji minister lord Halifax obširen govor o mednarodnem položaju. Govorec o politiki Anglije in Francije in njunih obveznostih do Poljske, je lord Halifax naglasil, da so bile te obveznosti sprejete prirodno tudi v lastnem interesu Anglije, kajti ni mogoče predvidevati, kdaj in kje se bo ustavilo odzemanje svobode in neodvisnosti posameznih držav. Nepristano spreminjanje zemljevida Evrope je moralo povzročiti pri številnih posredno in neposredno ogroženih državah strah in negotovost. Pomiriti se s takim stanjem, bi pomenilo sprejeti in odobravati izvršena dejstva drugo za drugim. Istočasno pa bi to pomenilo moralen samomor vsakogar, ki bi to načelo sprejel in odobril. To so razlogi, zaradi katerih sta naša država in Francija smatrali za primerno stopiti v borbo, kajti ni bilo druge alternative, ker smo morali gledati, kako se pred našimi očmi rušijo vse osnove in ideali, na katerih skozi stoletja počiva lojalnost, ki je neobhodno potrebna ljudem pri medsebojnih odnosih. Mi se borimo proti zlu. Za svet in svobodno življenje nacije je neobhodno potrebno, da se tak način občenja, kakor je zavladal, ne trpi več. Anglija in Francija ne zahtevata zase nobenih koristi niti ne želita povečati svojega osemila. Francija in Anglija želita obnoviti lastne svobode ter svobode drugih. Oni želita da ponovno zavladajo zakonitost ter pravica narodov, da svobodno odločajo o svoji usodi in da živijo brez strahu.

Nato je Halifax omenil možnost predloga za sklenitev miru ter dejal: Ne morem predvidevati, kako bodo ti predlogi izgledali. Toda eno vem: ako nam bodo predloženi taki predlogi, jih bomo skrbno preučili ter jih primerjali z načeli, zaradi katerih smo prišli na orojke. Anglijska vlada je večkrat jasno in razumljivo izjavila, da smo pripravljene v trenutku, ko bo odstranjeno nasilje ter ne bo zahrbitnih namenov, tudi sami ponuditi roko vskomru, tudi Nemčiji, da bi skupno pristopili k resnični obnovi na svetu. Mi smo mnogokrat naglašali, kako smo priprav-

ljeni in kako želimo pripomoči k takim ciljem. Toda nemogoče je ustvariti kakršnekoli napredek, dokler ni obnovljena varnost, kar pa je zopet mogoče samo takrat, kadar bodo narodi osvobodeni neprestane strahu, da bodo napadeni, ter osvobodjeni potrebe ogromnega oboroževanja za njihovo obrambo. Nujna možnost je, da zavarovati predpogoje na osnovi katerih bo prestalo nasilje ter se spoštovala dana beseda posameznikov in vlad. Sklicujoč se na izjavo, ki jo je Chamberlain dal včeraj v spodnjem domu v zvezi s stališčem parlamenta glede miru in potrebe, da se čuje odgovor vlade, je lord Halifax končal: Upam, da bo vlada v tem pogledu vedno lahko računala na podporo obeh domov in vse države. Govor lorda Halifaxa je bil sprejet z viharjem odobravnjem.

Odgoditev francoskega parlamenta

Pariz, 5. okt. s. Zasedanje francoskega parlamenta bo danes z vladnim dekretom zopet odgodeno. V francoskih merodajnih

Hitler v Varšavi

Prisostoval bo vojaški paradi in se takoj nato vrnil v Berlin

Berlin, 5. okt. e. Kancelar Hitler je danes odpotoval v Varšavo, kjer bo prisostoval veliki vojaški paradi v proslavo zavzetja Varšave. Pri tej priložnosti bo imel nagovor na vojske. Takoj nato se bo vrnil v Berlin, da se pripravi na velik govor, ki ga bo imel jutri, v petek, v Reichstagu. Glede vsebine Hitlerjevega govora v Reichstagu prevladuje vtis, da bo Hitler objavil ob tej priložnosti svojo ponudbo za mir. Domnevajo, da bodo kancelarjevi mirovni predlogi izraženi v ultimativni obliki, da bi na ta način vsprejeli opravičilo pred nemško javnostjo nadaljevanje in

krogih izjavljajo, da je z včerajšnjo Daladierovo izjavo vlada že itak podala jasno sliko diplomatskega in vojaškega položaja.

Komunističen maneuver

PARIZ, 5. okt. mp. (Tas). Agencija Belga poroča iz Pariza, da so poslanci komunistične stranke poslali predsedniku parlamenta Herriotu pismo, ki v njem za-

Francija

Odklanja odmor med dvema napadoma, ker hoče trajen mir,

Pariz, 5. oktobra. AA. Havas: Na seji skupščinskega odbora za zunanje zadeve je predsednik vlade Daladier dal obširen eks-pozé o vzroku vojne in akcij, ki jo je vodila francoska diplomacija takoj, ko so se začele sovražnosti. Daladier je v svojem govoru dal podrobna obvestila o ciljih, ki jih zasleduje Francija v sedanjih vojni. Govorec o vzrokih vojne, je Daladier ugotovil, da je stvarni vzrok za vojno bilo nemško stremenje za dominacijo, da bi bil neposreden povod za vojno nemško-poljski spopad. Predsednik vlade je nato govoril o postopnem preobrnjenju nemškega imperia-lizma z aneksijo Avstrije, rušenjem in podreditvijo češkoslovaške države ter z neupravičenim napadom na Poljsko. S tem v zvezi je obrazložil tudi napore Francije in Anglije v duhu najpristranejšega sodelovanja, posebno od 22. avgusta dalje, da bi se omogočila nujna rešitev nemško-poljskega spora. Daladier je govoril o podrobnostih razvoja poljsko-nem. spora. Poljska se je že dalje časa, je dejal Daladier, morala braniti proti sistematični opoziciji Berlina, v zadnjem trenutku pa je nemška vlada izvršila nepričakovan maneuver. Daladier je nato izrazil priznanje Mussoliniju, ki je do zadnjega trenutka poskušal onemogočiti katastrofo. Nemška vlada je stalno vztrajala pri svojih napadalnih in zavajevalnih namelih, ter je na ta način izzvala spor, tako da vsa odgovornost pada na nemško vlado.

Nato je Daladier govoril o hrabrem za-držanju Poljakov ter njihovem junaštvu

htevajo, naj se začne Francija pogajati za mir. Zaradi tega pisma zahtevajo francoski desničarski politični krogi, da se komunistični poslanci izključijo iz parlamenta, ker so hoteli ob neugodni priložnosti ustvariti med širokimi sloji razpoloženje za mir in tako zasejati neslogo v vrste francoskega naroda. Po zatirjanju francoskih desničarjev so komunistični poslanci ravnali po navodilih moskovske vlade.

o priliki obrambe Varšave. Položaj poljske vojske je postal obupen zaradi napada ruskih čet dne 17. septembra. Nato je predsednik francoske vlade govoril o poteku pogajanj s Turčijo, ter naglasil duh prijateljstva in lojalnosti, ki obstoja med francosko in turško vlado.

Kar se tiče Italije, je Daladier omenil izjave predsednika italijanske vlade Mussolinija z dne 1. septembra ter s tem v zvezi potovanje Ciana v Berlin. Daladier je izrazil svojo zadovoljnost, da se odnosi s španjo postopno normalizirajo. Tudi glede odnosov z Japonsko je naglasil, da so se znatno zboljšali. Nato je omenil Daladier razpravo, ki se vodi v Zedinjenih državah glede spremembe zakona o nevtralnosti. Ob koncu svojega poročila je Daladier navedel razloge, zaradi katerih se Francija čuti kategorično dolžna nadaljevati vojno, ki ji je veljavna, v popolni bratski solidarnosti z angleškim zaveznikom. Ni mogoče živeti več v negotovosti, kakor je bil to primer v zadnjih letih. Francija se ne bo pokorila nasilju, ter ne bo priznala izvršenih dejstev. Ona ne gre za nobenim zavajanjem in dominacijo. Ono, kar Francija želi, ni pazva med dvema napadoma, temveč trajen mir, ki bi vsestransko zavaroval nacionalno sigurnost v okviru varnosti za vse narode.

Predsednik francoske vlade je svojo izjavo končal, s tem, da je izrazil priznanje in hvaležnost francoskim vojakom ter njihovim poveljnikom. Podčrtal je svojo vero v zmago Francije in njenih zaveznikov.

Italija bo stala še nadalje ob strani

Mussolini ne bo podvzel nobene iniciative za premirje

London, 5. okt. s. Agencija Stefani za-nika vesti, da bi italijanska vlada nameravala predlagati sklicanje mednarodne konference ter pravi, da ne namerava italijanska vlada v sedanjem položaju podvzeti nobene iniciative kakršnekoli vrste.

Rim, 5. okt. br. (DNB) Na pristojnem mestu v Rimu odločno demantirajo vesti o tem, da bi Mussolini studiral kak mirovni predlog. V sedanjem mednarodnem položaju Italija ne bo podvzela nobene take iniciative.

Rim, 5. okt. e. V zvezi s potovanjem grofa Ciana v Berlin poročajo vodilni listi, da v Berlinu ni bil storjen noben tak skiep, ki bi ga angažiral Italijo. Grof Ciano je šel v Berlin predvsem zaradi tega, da izve o vseh podrobnostih vsebine Hitlerjevih mirovnih predlogov. Italija si želi, da bi v vzhodnem delu Evrope postalo nespremenjeno dosedanje stanje, ker je to v interesu Italije same in tudi v interesu vseh držav na evropskem vzhodu.

Kar se tiče mirovnih predlogov Nemčije, smatrajo v rimskih političnih krogih, da bo te mirovne predloge predložila Nem-

čija sama. Italija bi jo pri tem podpirala z vsemi diplomatskimi sredstvi. Italija si bo prizadevala, da bo tudi v bodoče ohranila svoje dosedanje stališče, to je, da ohrani svojo nevtralnost in nevtralnost držav na Balkanu.

Rim, 5. okt. e. Po mnenju odločilnih političnih krogov je imel Chamberlain s svojim zadnjim govorom v spodnji zbornici predvsem namen diskreditirati že v naprej govor, ki ga bo imel kancelar Hitler v Reichstagu. Chamberlain je hotel tudi povedati, da pod nobenim pogojem ne bo Anglija sprejela mirovnega predloga, ki bi ga ponudil sam Hitler, pač pa po mnenju dobro informiranih krogov v Rimu Chamberlain ne bi odklonil mirovnih pogajanj, če bi jih ponudila kak nevtralna država, zlasti ne bi tega storil, če bi z mirovno akcijo pričela Italija.

V Nemčiji uvajajo stahanovski sisten

Da bi mogla še nadalje izvažati, hoče do akrajnosti stopajevati produkcijo

Curich, 5. okt. br. Nemška vlada je sklenila, da za vsako ceno ohrani izvoz premoga, kakršen je bil pred vojno. Na ta način bo mogla dobiti 40 milijonov mark deviz za nabave raznih strovin. Zaradi tega bo v kratkem znatno omejena uporaba premoga v državi, a v rudnikih bo svedeno stahanovski delovni načelo.

Kairo, 5. oktobra. s. Egiptski ministrski predsednik Ali Maher paša je izjavil, da je vsled ustavitve trgovine v Nemčijo, Poljsko, ter bivši Češkoslovaško in Avstrijo prizadel egiptski izvoz bombaža, ki je znašal v te države 1 in pol milijona bal. Egiptska vlada si s pomočjo angleške vlade prizadeva, da najde nova tržišča za svoj izvoz bombaža.

Molotov pride v Berlin?

Pariz, 5. okt. e. Havas poroča iz Berna: »National Zeitung« doznava iz Berlina, da bo ruski zunanji minister Molotov v najkrajšem času obiskal Berlin.

Oslo, 5. okt. s. Nekateri tukajšnji listi objavljajo vest, da bo ruski zunanji minister Molotov prišel še ta mesec v Berlin.

Vojna na morju

Washington, 5. okt. s. O sklepu pan-ameriške konference v Panami za določitev 500 km nevtralne cone okoli ameriške celine so bile oficijelno obveščene tudi vlade Anglije, Francije in Nemčije. Mnogi današnji ameriški listi izražajo dvome o uspešnosti tega sklepa in poudarjajo, da je to enostranski akt ameriških držav, za katerega ni jasno, ali bo izvedljiv. Opozarjajo tudi na nevarnost, da se ameriške države zapletejo v konflikt, če katera izmed vojujočih se držav obstoja nevtralne cone ne bo priznala. Zunanji minister Hull je izjavil, da se bodo ameriške države v vsakem primeru kršitve nevtralne cone okoli ameriške celine posvetovala o skupnih ukrepih.

London, 5. oktobra. br. Po došlih vesteh je nemški oceanški parnik »Columbus« pobegnil iz internacije v mehiški luki Veracruz, kamor je prispel 4. septembra. Doznava se, da so se v vodah blizu Veracruzu mudile nemške podmornice.

London, 5. okt. s. Posadka potopljene angleške ladje »Clement« je dospela v Pernambuco. Člani posadke izjavljajo, da je napad na ladjo izvršila 10.000 tonska nemška križarka »Admiral von Scheer«.

Singapur, 5. okt. w. Uradno poročajo, da je švedski parnik »Hooghe«, ki ima 4.914 ton, v singapurski luki trčil na mino in se takoj potopil. Posadka se je rešila, vendar pa se morali 9 mornarjev prepeljati v bolnišnico.

Stockholm, 5. oktobra. br. Nemška vojna ladja je danes v mednarodnih vodah zaplenila švedski tovorni parnik 2.700 ton, ki je bil s tovarjem papirja in celuloze na poti iz Finske v Zedinjene države.

Kaj zahteva Rusija od Litve

Moskva, 5. oktobra. s. Litovski zunanji minister Urbis, ki je imel več ur trajajoč razgovor s Stalinom in Molotovom, je nato s posebnim letalom odpotoval v Kovno, da obvesti o teh razgovorih in o zahtevah Rusije litovski vladi. Danes se bo ponovno vrnil v Moskvo. — V poluradnih litovskih krogih v Kovnu izjavljajo, da zahteva Rusija od Litve dovoljenje za prost prevoz ruskega trgovskega blaga skozi Litvo v letonsko luko Ljepaja (Lilbau). Nadalje predlaga Rusija plebiscit glede pripadnosti vilenskega okrožja ter sklenitev prijateljske pogodbe med Rusijo in Litvo. Poloficijelno litovsko časopisje naglašja, da Rusija ne bo dopustila nobeni drugi velesili vmešavanja v Baltiko. Opozarja na tradicionalno dobre odnose med Rusijo in Litvo ter izraža prepričanje, da se bodo ti odnosi v bodoče še izboljšali.

Praški tramvaj za zimsko pomoč

Praga, 5. okt. s. Nemške oblasti v Pragi so odredile, da gre izkupiček cestne železnice vsako soboto v korist zimске pomoči. Preteklo soboto so bili tramvaj popolnoma prazni. Nemške oblasti tolačijo to z željo češkega prebivalstva, da naj čim prej izdajo prepoved, da bi se židje ne smeli več posluževati tramvaja.

Luksemburško narečje uradni jezik

Luksemburg, 5. okt. mp. Luksemburška vlada je izdala odlok, po katerem postane luksemburški dialekt službeni jezik. Vlada navaja, da ji to narekuje sedanjí mednarodni položaj. Vsi javni napisi so bili takoj zamenjani in tudi časopisi bodo morali odslej pisati le v luksemburškem dialektu.

Luksemburg, 5. okt. br. Zaradi vse večjih gospodarskih težkoj je luksemburška vlada odredila, da se morajo s 1. novembrom odpovedati službe vsem inozemskim nameščencem in delavcem, katerim je tudi ukinjeno dovoljenje za nadaljnje bivanje v Luksemburgu.

Curich, 5. oktobra. Pariz 10.22, London 12.025, New York 445.75, Bruselj 74.75, Milan 22.45, Amsterdam 237, Berlin 177.50, Stockholm 104.15, Oslo 101.15, Kopenha-gen 84, Ostali tečaj ne notirajo.

